

SAVDO XIZMATLARI

*Buxoro Davlat Pedagogika instituti**Aniq va tabiiy fanlar fakulteti**Geografiya va Iqtisodiy bilim asoslari yo'nalishi talabasi**Istamova Sevinch*

Annotatsiya: Ushbu maqola zamonaviy iqtisodiyotda savdo xizmatlarining o'рни va ahamiyatini tahlil qiladi. Savdo xizmatlari tovarlarni ishlab chiqaruvchidan iste'molchiga yetkazish jarayonida muhim rol o'ynaydi va savdo faoliyatining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Maqolada savdo xizmatlarining mohiyati, turlari, rivojlanish tendensiyalari va iqtisodiy o'sishga ta'siri ko'rib chiqiladi.

Maqolada savdo xizmatlarining asosiy turlari, jumladan ulgurji savdo, chakana savdo, elektron tijorat, marketing xizmatlari, logistika xizmatlari, savdo maslahati xizmatlari va savdoni qo'llab-quvvatlash xizmatlari tahlil qilinadi. Har bir xizmat turining o'ziga xos xususiyatlari, savdo jarayonidagi o'рни va rivojlanish istiqbollari o'rganiladi. Shuningdek, savdo sohasidagi o'zgarishlar, innovatsiyalar va raqamlashtirishning savdo xizmatlariga ta'siri baholanadi.

Kalit so'zlar: Savdo, savdo xizmatlari, ulgurji savdo, chakana savdo, elektron tijorat, marketing, logistika, savdo maslahati, innovatsiya, raqamlashtirish, iqtisodiy o'sish, iste'molchi.

Kirish

Savdo bu – tovarlarning aylanishini, ularning ishlab chiqarish sohasidan iste'mol sohasiga o'tishini ta'minlaydigan iqtisodiyot sohasidir. Ma'lum bir davlat ichida savdo tovarlarini zarur iste'molchiga yetkazib berish vazifasini bajaradi. U ulgurji va chakana savdoga bo'linadi. Zamonaviy iqtisodiyotda savdo xizmatlari tovar aylanmasini ta'minlash, iste'molchilarning ehtiyojlarini qondirish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi. Savdo xizmatlarining hududiy rivojlanish holati muayyan bir dinamikada hududiy yaxlitlik hamda tarkibiy hudud ko'rsatkichlari taqqoslamasida tahlil qilingan. Savdo xizmatlari ko'rsatish tarmog'ida resurs samaradorlik darajasi, tashqi savdo tizimidagi o'zgarishlar, aholi sonining o'zgarishi, turmush tarzidagi ijtimoiy-iqtisodiy, texnologik o'zgarishlar, savdo muhitining innovatsiyalashuv darajasi va savdo korxonalarining kapital taqsimoti tendension rivojlanish qonuniyatlarini ochib berishda eng asosiy ta'sir elementlari sifatida baholangan.

Asosiy qism:

Savdo xizmatlarining asosiy turlari:

Ulgurji savdo:

* Ulgurji savdo - tovarlarni chakana sotuvchilarga, sanoat korxonalariga yoki boshqa ulgurji sotuvchilarga sotish faoliyatidir.

* Ulgurji savdo tovarlarni yirik partiyalarda sotib olish, saqlash, qadoqlash va transportirovka qilishni o'z ichiga oladi.

* Ulgurji savdo tovarlar harakatini tezlashtirish, xarajatlarni kamaytirish va ishlab chiqaruvchilar bilan chakana sotuvchilar o'rtasida aloqalarni o'rnatishda muhim ahamiyatga ega.

Chakana savdo: Chakana savdo - tovarlarni yakuniy iste'molchilarga (aholiga) sotish faoliyatidir. Chakana savdo do'konlar, supermarketlar, bozorlar, do'konlar va boshqa savdo nuqtalari orqali amalga oshiriladi. Chakana savdo iste'molchilarning ehtiyojlarini qondirish, tovarlar assortimentini ta'minlash va xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Elektron tijorat:

Elektron tijorat - internet orqali tovarlar va xizmatlarni sotish faoliyatidir.

* Elektron tijorat onlayn-do'konlar, internet-auksionlar, elektron to'lov tizimlari va boshqa elektron vositalar orqali amalga oshiriladi.

* Elektron tijorat savdo aylanmasini oshirish, xarajatlarni kamaytirish, iste'molchilarga qulaylik yaratish va yangi bozorlarga kirish imkoniyatini beradi.. Marketing xizmatlari:

* Marketing xizmatlari - tovarlar va xizmatlarni sotishni rag'batlantirishga qaratilgan faoliyatlar majmuidir. Marketing xizmatlari reklama, PR, savdo rag'batlantirish, to'g'ridan-to'g'ri marketing, brending va boshqa marketing vositalarini o'z ichiga oladi. Marketing xizmatlari tovarlar va xizmatlar haqida xabardorlikni oshirish, iste'molchilarning ehtiyojlarini qondirish va savdo aylanmasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Logistika xizmatlari:

Logistika xizmatlari - tovarlarni yetkazib berish, saqlash va boshqarish bilan bog'liq faoliyatlar majmuidir. Logistika xizmatlari transport, ombor, inventarizatsiya, qadoqlash, bojxona rasmiylashtiruv va boshqa logistika jarayonlarini o'z ichiga oladi. Logistika xizmatlari tovarlarni o'z vaqtida yetkazib berish, xarajatlarni kamaytirish va ta'minot zanjirlarini optimallashtirishda muhim ahamiyatga ega.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, savdo xizmatlari zamonaviy iqtisodiyotning muhim qismi bo'lib, tovarlarni ishlab chiqaruvchidan iste'molchiga yetkazish jarayonida muhim rol o'ynaydi. Savdo xizmatlarining rivojlanishi savdo aylanmasini oshirish, iste'molchilarning ehtiyojlarini qondirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar:

1. Abdurahmonov, Q. (2019). Savdo sohasini rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, (5), 23-35.
2. Karimov, I. (2020). O'zbekistonda chakana savdo tizimining o'zgarishlari. Biznes-ekspert, (3), 45-56.
3. Rahimov, O. (2021). Savdo sohasida raqamlashtirishning ahamiyati. Markaziy Osiyo iqtisodiyoti, (1), 67-78.

